

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. IV [i. e. V]. Ratio qua Deus Dominus noster ob excelsos valdeque
vtilis fines iustos viros tentat, ac probat; simul docens Prælatos eandem
rationem suos subditos exercendi

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

strenuos spiritualis huius militiae Duces in his experientijs incurios esse, praecipue cum Tyronibus; sed in hac arte decet eos imitari, quod Dominus noster cum suis seruat electis, similibus eos exercens Probationibus: vt proximo capite dicetur.

CAPVT V.

RATIO QVA DEVS DOMINVS NOSTER ob excelsos valdeq; utiles fines, iustos viros tentat, ac probat: simul docens Praelatos eandem rationem suos subditos exercendi.

DOMINVS etiam noster per seipsum solet Electos suos tentare, ac probare in magnum ipsorum bonum, & ob magna suae gloriae fines Quamuis quod ipse sit sapientia infinita, noueritque a *quid sit in homine*: non tentat, vt nouam habeat eius notitiam aut experientiam; sed vt alij, qui id ignorant, eiusdem rei conscij fiant. Quare S. Ioannes referens, Christum Dominum nostrum, volentem cibare quinque hominum milli: a deserto interrogasse Philippum: b *unde ememus panes vt manducent haec* addit: hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat, quid esset facturus. Ea enim interrogatione volebat, ipsum, paruam suam fidem prodere. Deinde, cum idem Dominus sit summa bonitas, non potest tentare impellendo ad aliquid mali, aut ob finem malum. Et in hoc sensu dixit S. Iacobus Apostolus: c *Deum non esse tentatorem malorum: & ipsum neminem tentare*, impellendo scilicet ad aliquid mali. Quod si huiusmodi d *tentationes* in Scriptura facta ipsi attribuuntur: id fit, quia iuste illas permittit, vt fidelitas, & amor noster erga ipsum manifestetur, vt suo loco est dictum. Sed praeter haec tentat etiam iustos per seipsum in rebus bonis, sed valde asperis ac difficilibus; dirigens eas magna sua prouidentia ad fines magis praecipuos, quos proximo capite insinuauimus. Quorum summam Sapiens posuit cum dixit: e *Deus tentauit iustos & inuenit illos dignos se, Tanquam aurum in fornace probauit illos, & quasi holocausti hostiam accepit illos*. Sunt enim huiusmodi tentationes iustis quasi caminus, ex quo prodeunt a culpa, & imperfectionibus magis purificati elegantiores & in omnibus virtutibus splendidiore. Eadem sunt etiam quasi ignis, quo suo Creatori perfectissimum sui ipsorum holocaustum offerunt consumentes propriam voluntatem, honorem salutem, ac vitam; nihil propterea sibi seruantes; qui splendore auri accensa charitatis suae, & purissimo sui holocausti odore recreant, & corroborant, rapiuntq; in admirationem fideles; & estimulant ad glorificandum Deum, qui tales eis dedit virtutes & animum spiritumq; accipiunt ad eas imitandos. Illi autem

a Ioan. 2. 25

b Ioan. 6. 6.

c Iacob. 1. 13

d Deuter. 8.

e Eccl. 11. 3.

Tom. 2. Tra

1. 6. 2.

e Sapien. 3. 5

Similitudines.

iusti, qui huiusmodi Probationes ac tentationes experti non sunt; his omnibus carent; & ut plurimum, sunt tepidi, ignavi, & imperfecti; qui parum Deum honorant; nec Deus magno sibi tribuit honori, quod illi tales sunt. Quando autem iusti feliciter tentationes illas sustinuerunt, sunt digni Deo: hoc est, sunt serui digni, qui tanto Domino famulentur; filij digni Patris deo Potente, qui dignatur, imò honorem suum reparat, quod illos in suo seruitio habeat; agatq; cum illis familiariter, sed cum magnus Deus noster infinita sua sapientia notas habeat infirmitates & talenta hominum; quæ maxime diligunt, & maximi faciunt: cum vult illos probare, tangit viuum in re, quæ plurimum illos multificabit, & profectum eis adferet. propterea Dei Probationes sunt multo efficaciores ad sanctitatem, quam sint prælatorum & Patrum spiritualium: ut ex subiiciendis exemplis constabit. Tria igitur ait S. Gregorius esse potissima, magisque ordinata, quibus Deus Dominus noster suos tentat, ac probat.

Lib. 23. mo.
I.

Gen. 22. 1.

Homil. 8. in
Genes.

Lib. 1. de A.
brabam c. 8.

Gen. 22. 1.

Probatio-
nis fines.

PRIMUM est, quod iubet aliqua valde difficilia: ut eorum obedientiam probet & augeat. Hoc modo ait Scriptura, quod Deus tentauerit Abraham dicens ei: Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac, & offer eum te holocaustum super vniuersi montis, quem monstrauero tibi. Quamuis autem satis fuerit ei dicere: offer mihi Isaac voluit tamen (ut perpendit Origenes) tot verborum nera exprimere, quæ præcepti difficultatem auerent: ut ipsa tentatio multo esset maior: cumq; ille fidelem se, & promptum in probatione exhiberet, statuens mox exequi, quod illi Deus imperabat; & quod in se fuit, opere illi executus: nisi Angelus prohibuisset: & tunc illi dixit: Nunc cognosco quod est, nunc mundo manifestaui quod tu meas Deum, & non peperisti unigenitum filium tuo propter me. Et quamuis Abraham non obtulerit corporale filij sui holocaustum: vterque tamen spiritualiter ingressi sunt in fornacem & ignem grauissimam huius tentationis; & obtulerunt perfectissimum sui ipsorum holocaustum, consumentes & mortificantes propter iudicium & voluntatem honoris & vitæ amorem; & quidquid preciosum in terra habebant. Et hac tentatione profecerunt, ut in hodiernum vsq; diem supra aurum respiciant ad exemplum totius mundi. Sed aduertit S. Ambrosius: Deum multis modis exercere iustos: primum, dum res graues & asperas iubet, ut ipsa mandatum expleant: quemadmodum ipsum Abraham iussit, & egerat in terra sua, & de cognatione sua, ac de domo patris sui. Explicauit autem hæc in partem culat; (quamuis satis fuisset exprimere terram eius) ut præceptum grauius & difficilius appareret. Et hoc (ait) appellatur, probare iustum. Aliquando tamen eadem iubet, non ea intentione, ut opere impleant; sed ut, quod in ipso est ad ea implenda se offerant: Et hoc proprie dicitur, tentare. Veris probationibus tentantur autem saepe compositis & fictis. Has etiã Probationes (ut S. Augustinus aduertit)

aduertit dirigit Dominus D. N. vt ipsemet iustus se ipsum agnoscat: non enim proprias vires satis agnosceret: nisi tentatus. Iuxta hanc sententiam exultare debent iusti huius seculi, quod cum Deus D. N. repente illis magna inspirat, vt parentes deserant, facultates, & quidquid preciosum possident, & seipsum offerant holocaustum in Religione: hæc inspiratio sit probatio, ac tentatio Dei: vt scilicet eorum obedientiam, fidelitatem, & amorem probeat, quem erga ipsum habent: si enim legitimum non adfit impedimentum & ipse tamen sacrificium illud renuant offerre: indicium id est amoris exigui: nam si hic esset perfectus: statim se ipsos offerrent, sicut Abraham: vt illi obedirent. Quod si postea legitimo aliquo impedimento oborto, non possint inspirationi parere: illa censetur fuisse tentatio sancta, & salubris: cum ipsi, quantum in se fuit, sese obtulerint ad exequendum, quod Deus illis inspirauerat.

Et eodem modo: cum Dominus noster Religiosis inspirat, vt in re aliqua sese mortificent; quam valde amant, & magni faciunt; aut facinus aliquod valde egregium; & arduum Diuini obsequij aggrediantur: quale est proficisci ad Indos, & infideles conuertendos; ministrare peste infectis; & alia similia: intelligant huiusmodi inspirationes esse Probationes, ac Tentatiua Dei: vt pandant virtutem & charitatem, quam habent; illas que his occasio- nibus adaugeant. Et vniuersim: quando cunque præceptum aliquod rigorosum Diuinæ ac Euangelicæ Legis occurrit: quale est Confessionis, aut resti- tutionis, aut dilectionis, inimicorum; aut de non vindicandis iniurijs: & si- militer, cum occurrit occasio exequendi aliquas Regulas religionis valde exactas, in materia castitatis, aut Paupertatis, aut Correctionis: existimare debent, omnia huiusmodi mandata esse quasi quasdam probationes, ac tenta- tiuas Dei: vt ipsi fidelitatem manifestent, quam in Dei seruitio seruant. Hæc consideratione adhibita, debent esse fideles in eiusmodi præceptis ad- implendis: quemadmodum Abraham, quæ sibi præcepta erant, adimple- uit. Verum quidem est, huiusmodi Probationes interdum inueniri in Præ- ceptis rerum leuiorum, ob causas inferius capite septimo adferendas.

SECUNDVM, quo Deus tentat, probatq; iustos, est cum eos grauius cor- poris, aut spiritus laboribus affligit qui sunt merè pœnæ, & non culpæ: vt sic eorum Patientia probeatur, qua ipsi multum proficiant. Hoc modo h tenta- uit Tobiam leniorem cecitate & paupertate; & ipsum Regem David, cum ait: *anima mea sicut terra sine aqua tibi.* Et Moyses dixit populo suo, quod k *Deus ipsum populum adduxisset per desertum, vt affligeret eum, atque tentaret: vt probata fierent quæ in eius animo versabantur.* quod significabatur, cum dictum fuit: quod eos tentauit in *Mara* quod significat *amaritudinem*, quia eius loci aquæ erant valde amaræ, nec poterant bibi. Sic enim insinuat, amari- tudines

Quasi. 17. in
Gen. 22. lib.
6. de Ciuit.
cap. 32.

Aliæ pro-
bationes &
illarum fi-
nis.

2.

Probatio
patientie.

i Psa. 142. 6
k Dent. 8. 2

Exo. 15. 23.

tudines esse fornacem, in qua Deus probat ac perficit tolerantia suorum suorum. in eandem fornacem inducta est matrona illa, quæ viro, filijs, ac bonis fortunæ spoliata, dicebat suis vicinis, & amicis mulieribus: *in ne vocetur me Domini, (id est pulchram) sed vocate me Mara, (id est amarâ) quia amaritudine voluit, leuit me omnipotens.* Ex qua amaritudine prodijt illa ad eam purificata, & animo pulchra, ut suo loco fuit declaratum. Hoc probationum genere filios etiam Dominus noster tentare, ac probare Religiosos, nunc in corpore, tentans eis morbos ac dolores: ut virtutem suam in infirmitate ostendant, quod admodum fecerunt in sanitate: & virtutesque illis crescunt; Interdum etiam affligendo eorum parentes, fratres, & cognatos morbis, paupertate, luctu, & mortibus: ut sic ipsorum constantia probetur, qua perseverant semper in atrepto instituto. Sicut è contra permittit, diem ultimum obire fratrem germanum natu maiorem, ex cuius obitu perveniat ad eos, vel ius primogenituræ, vel pinguis aliqua hæreditas: ut vel sic fidelis eorum perseverantia probetur. Interdum etiam in spiritualibus eos probat subtrahens repetè consolationes, & sensibilia solatia, quæ illis communicabat; & eorum loco mittens tristitias, ariditates ac desertiones internas: ut sic puritas manifestetur amoris, quo illi serviunt; & constantia in eius obsequio, etiam cum solatia & fauores cessant. Quibus evenit quod S. Petro non ambulanti super aquam, ut veniret ad Jesum sed videns ventum validum, timuit: & Christus Dominus suspendit non nihil miraculum, & fauorem, quem ei exhibebat, ut Petrus caperet mergi: ut ex hac Probatione modicam suam fidem agnosceret & inniteretur potius humilitati: fortè enim valde fuisset affectus in gloria, si super aquas absque aliquo periculo ambulasset: & cum clamaret suum magistrum dicens: *Domine saluum me fac: continuo iesus extendens manum, apprehendit eum, & in tuto loco posuit.* Ita etiam, cum iusti secundo nauigant super aquas maris huius mundi, calcantes omnes res eius, plenum affectu ad æternas: non solum Deus noster permittit oriri tentationes tempestates à dæmone; sed etiam ipsemet vuls eos probare prius eos debitijs sensibilibus, ut seipfos agnoscant & humiliant; & oratione ferventius ad ipsum accedant; ut suorum laborum remedium iræpetrent. Et sic Probationes ac tentationes convertuntur in augmentum donorum & virtutum perfectiorum. Ut apparebit in ijs; quæ paulò post de Nouitijs adferemus.

TERTIVM, quo Deus suos probat, est: quod eos (ut S. Gregorius ait) vellet aliqua ex suis mysterijs, & occultis iudicijs: ad probandam eorum humilitatem, & subiectionem, quam exhibent Diuinæ reuelationi & obediuntioni; captiuantes proprium iudicium, ut illud Diuino subijcerent. Hac etiam ratione tentauit Deus Abrahamum, faciens. (ut ait Apollonius) ut o contra se in spem crederet: sperans scilicet implendam fore diuinam

m Rut. 1. 20

Tom. 1. tra.
3. cap. 10.
Variæ proba-
tiones

n Mat. 14. 30

Effectus
probationis.3.
vbi supra.

o Ro. 14. 18.

promissionem, cum videbantur deficere omnes humanæ rationes talis spei: quia Deus illi non reuelabat viam implendæ promissionis. similiter probatur Sanctum Iosephum, sacratissimæ Virginis sponsum celans ei mysterium eius Conceptionis. Et similiter S. Paulo & aliquibus alijs Apostolis celauit aliqua arcana in varijs casibus. Et cum Sanctum Porrum accessisset, vt eius pedes lauaret; & ipse lotionem illam recusaret; non statim illi causam aperuit; propter quam id faceret: sed dixit: *p quod ego facio, tu nescis modo vt sic ipse manifestaret, aut iudicij sui subiectionem, aut repugnantiam: quo curaret.* Eodem modo grauitur etiam probat Dominus noster, permittens nebulas & obscuritates in aliquibus. Et fidei articulis ad quos humana ratio pertingere non a potest, nec eos inuestigare. Quale est mysterium sanctissimæ Trinitatis, & Eucharistia; & aliqui casus gubernationis ac prouidentia Dei: quemadmodum David tremebat, videns prosperitatem impiorum, & abiectionem bonorum. q *Pene, inquit, moti sunt pedes mei: pene effusi sunt gressus mei. Quia & elasi super iniquos pacem peccatorum videns.* Sed singuliter electos suos probat, cum valde instanter aliquid petunt: ipse verò respondet cum aliqua excusatione, aut asperitate: quemadmodum dixit *Cananeæ: non est bonum sumere panes filiorum, & mittere canibus,* & sacratissime Virginis significanti defectum vini in nuptijs, aridè valde respondit: *Quid mihi & tibi est mulier: nondum veni hora mea.* Eisdem etiam probat, cum adhibentes maiores diligentias, vt suam excitent deuotionem; illos finit arduiores; aut cum maiori seruire querentes aliquam virtutem: experiuntur ipsi maiores tentationes, & quasi remotiores se esse ab illa. Contra verò maiorem experiantur tranquillitatem: cum ipsorum iudicio, minor præcessit diligentia. Quamuis autem fortia hæc harum tentationum fumo abundet, propter obscuritatem quam secum habent coniunctam ipsæ probationes: tamen iusti prodeunt splendidiore, in quibus magis eminet humilitas, & subiectio ipsi Deo in omnibus, quæ propria ratiocinatio non assequitur.

DEINQUE in ipsi in bonis & consolationibus spiritualibus, lolet Dominus noster probationes suas & tentatiua adhibere, eum in modum, quo dixit Moysi: *ego pluam vobis panes de celo: egredietur populus, & colligat quæ sufficiunt per singulos dies: vt tentem eum, virum ambulet in lege mea, an non.* Cum enim præciperet, vt quotidie colligerent quantum sufficeret: voluit eos tentare, & probare: an illud præceptum seruirent, an verò ex cupiditate aut curiositate plus vellent colligere, quàm opus haberent. Ita etiam Dominus noster in certa mensura & pondere dat iustis manna donorum: & consolationum cælestium, tentans & probans eos, vt aliquo indicio probent, an humiliter mensuram illam acceptent, viuantque contenti cum ea

p Iam 13 7

q Psal. 7. 2

peccat instanter peccantes. Mat. 15. 26 I Ioan. 2. 4

Exod. 16. 4

portione, quam Deus illis largitur: aut contra: an insoleant, plura concupiscant, aut inuidia contabescant. eò quòd non habeant, quæ ipsi desunt; aut incautè plura accipere velint, quam ferre possint. Sed & hæc probatio tendit ad maius ipsorum bonum: quia nouit ipse bene, nullum esse maius ornamentum, aut profectum spiritualem: quàm quòd quis se misse subijciat se diuinæ ordinationi; velitque id ipsum, quòd vult Deus, in prosperis & aduersis; in dulcibus & amaris. His autem tentationum conformitas hæc ingenua & generosa obtinetur. Quamobrem Dauid Domino dicebat: *Proba me & tenta me: ore renes meos & cor meum*; nam qui ita prober ac tenter ex ordinatione tua, non potest non cedere in meo profectum. Ab hoc exemplari dicere possunt Prælati Religionum, Magistri Nouitiorum, & Patres spirituales, probare & exercere sibi cõmuni eodem tamen spiritu, quo ipse Dominus facit: vt subditi dexteri euadant in his spiritus pugnis, & nouerint congregari cum dæmonibus, qui congregantur magis adhuc horrendis tentationibus. Hoc valde ad vitium primit exitus Patriarchæ Iacob timentis persecutionem & furorem fratris sui Esau tunc enim, cum in illo tremore solus maneret: *ecce vir latet cum eo vsque mane*. Erat autem Angelus DEI: Finis autem fuit quòd *neruus femoris Iacob statim emarcuerit*, ita vt claudicaret: sed ab eodem Angelo *fuit benedictus, & mutatum est nomen eius Iacob*, quòd significat luctatorem, in Israël, quòd significat *fortem contra Deum*: idque con certo pignore & promissione; quòd etiam esset fortis futurus contra dæmones. Ex ea enim lucta instructus fuit & euasit strenuus & fortis ad pugnam contra eos, & vincendum. Hunc igitur in modum prædictæ probationes sunt quasi luctæ spirituales cum amicis, qui nos fortes faciunt nosque reddunt ad congregandum cum inimicis. Deus enim asperit duris præceptis & afflictionibus, ac humiliationibus, quas nobis mittit, & statur nobiscum: nos autem cum ipso luctamur orationibus & gemitibus vt in his angustijs nobis adsit. Huius autem luctæ finis & exitus est, vt stratum passionum neruus marcescat; nos verò benedictionibus carere repleamur, magnaque fortitudine & alacritate ad pugnam cum dæmonibus, eosque vincendos. Nam qui ex lucta, quam habet cum Deo, euasit ministris, victor euadit: dignus est, qui adiuuetur, vt vincat in lucta & congressu, quem contra dæmonem, eiusque lequaces inibit.

(* *)

x Psal. 25. 2.

y Gen. 32. 24

Deus nobiscum luctatur asperit præceptis.